

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 17. decembra 1856.

Je li potrebno, da kmetovavec bukve prebira?

Dandanašnji se giblje in napreduje vse: obertniki, tovarniki, umetniki prizadevajo si, da dobivajo boljše orodje, boljše mašine, da ž njimi dogotovljajo boljše izdelke, pa tote hitreje od nekdanj. Nasledki tega hvalevrednega prizadevanja so pa tudi očitni: od dné do dné prihajajo med ljudi nove koristne iznajdbe, novo bolj špogljivo orodje, novi pomogljivi za obertnijske in tovarne sploh. Vse gré hitreje spod rok, ali prav govoriti, spod bolj umetnih naprav in mašin. Takemu napredovanju sledí pa tudi večé blagostanje ne le posameznih obertnikov in fabrikantov, ampak vesvoljne dežele.

Kaj pa kmetijstvo? Tudi to napreduje in mora napredovati, če noče zaostajati v veliko škodo domovine. Kmetovavec dan današnji ne more in ne smé muditi se pri davni navadi; krilati čas poganja tudi njega naprej; kazavec na veliki uri sveta pomika se tudi njemu, ter mu veleva: Naprej!

Bodi Bogu milo, da po slovenski zemlji še premalo kmetov pazi na te znamenja vesvoljnega napredovanja; da lenoba in nevednost zaderžujete veliko veliko množico gospodarjev, stopiti v kolo sprevidenih svojih domačih in ptujih kmetovavcov udeležiti se njih omike, njih blagostanja!

Namenil sem zatorej dokazati, da je živa potreba, da dandanašnji napreduje vsak gospodar v vedah kmetijskih.

O sedanjí dóbi ne gré dalje, da bi kmetovavec, obdelovaje svoje zemljišče, le tega se deržal in ravnal le po tem, kar in kakor so ravnali nekdanj očetje njegovi, temoč živa potreba je tudi za njega, da napreduje. Gospodarsko napredovanje je pa v tem, da gospodar se soznanja z vsemi napredki, ktere poljodelstvo kot véda (znanstev) dela neprenehoma. Časi so se premenili, ter se preminjajo vedno; plodovite zemlje je manj od leta do leta, ker ji novonapravljené pohlštva, tvornice, železnice, povodnje vedno več prostora jemljejo, nasproti pa množijo se ljudjé, da tedaj je več hrane potreba kot nekdanj, zemlja pa tajiste manj rodi. Kam pridemo po takem mi, kar nas sedaj živi? Kako preživiti sebe in družino svojo? Kaj bode za nami z našimi otroci? Kaj početi vendar v taki nadlogi?

Odgovor na to je:

Mi moramo zemljo siliti, da več rodi, kakor je rodila dozdej; mi jo moramo pa tudi boljšati pa krepčati, toda ne le za eno leto, ampak za vse prihodnje dni. Da pa to dosežemo, moramo vediti več o kmetijstvu, poznati moramo pomogljive v tem važnem predmetu; ni dalje zadosti, da ravnamo vedno po starem kopitu, kakor smo vidili ravnati svoje očete, in kakor je, žalibog, večidel še navada pri nas. Obdelovavci zemlje morajo se kaj novega in boljšega naučiti, da utegnejo pridobivati več plodov iz svojih zemljištev.

V toti namen so bukve.

Če pa to terdimo, ne zahtevamo, da bi vsak kmetovavec ali posestnik majhnega zemljišča v kmetijske bukve se zakopal ter jih prebiral noč in dan; tudi ne želimo, da bi vse poskušal prosti selan, kar koli se novega nahaja in priporočá tù pa tam v bukvah in časopisih; tega ne! — kajti

to bi bilo priprostemu kmetu v kvar, in on bi zguboval še te dohodke, ktere dobiva dozdej od zemlje po davno navadnem obdelovanju in pa djanski vednosti svoji. Tudi je res, da tako imenovani „učeni“ kmetovavci velikokrat so najslabeji djanski gospodarji. Kmet mora delati z družino vred, truditi se pridno in djatelno, ne pa zakopati se v bukve. Vendar je tudi v tem, kakor povsod, nekaj preveč, nekaj premalo. Ne bilo bi prav, ako bi kmetovavec zane-marjal svoje djanske opravila, ter le naukov iskal po kmetijskih bukvah; prav bi pa tudi ne bilo, ako bi vse podučenje in vse vednosti o napredovanju poljodelstva zaničeval in od sebe odvrčal, posnemaje le to, kar je od mladih nog se djansko naučil od svojega očeta. Veliko novega in poljodelcu koristnega je prišlo na beli dan o noveji dóbi; veliko imenitnega v poljodelstvu prihaja vedno še, in godijo se premembe v kmetijstvu, od kterih se našim očetom še sanjalo ni. Če slovenskemu kmetovavcu ni mar, da bi novih iznajdb v gospodarstvu saj nekoliko pozvedil, ostane revež in nevednež; prekosili ga bodo v kmetijstvu sosedje njegovi, Nemci pa Lahi, ki po novih bukvah in časnikih pozvedujejo pridno, kjer se kaj hasnjivega novega nahaja po svetu. (Dalje sledí.)

Iz pariške razstave I. I.

Ker so še le unidan diplomí tistim obertnikom in fabrikantom došli, kteri so za svoje v Parizu lani razstavljene izdelke svetinje ali pa pohvalne pisma prejeli, nam je sedaj priložnost dana, po versti imenovati vse tiste, ktere je na Krajnskem čast doletela, da so dobili svetinje ali pa pohvalnice.

Svetinjo (medaljo) 1. verste so dobili: 1) c. k. vodstvo idriškega rudarstva, 2) baron Zoisove fužine na Javorniku, 3) cukrofabrika ljubljanska.

Svetinjo (medaljo) 2. verste so prejeli: 1) papirnica v Vevčah pod Ljubljano, 2) oljarija v Vevčah pod Ljubljano, 3) V. Ruardove fužine na Savi.

Pohvalno pismo so dobili: 1) Novak Janez v Kamnigoricí, 2) Samasa Anton v Ljubljani, 3) J. Benedik v Stražišu poleg Krajna, 4) Brata Lokarja v Krajnu, 5) T. žl. Domazetovič v Ljubljani.

Krajopisje.

Terst. (Dalje.)

Akoravno ne najdemo pri mestnih poslopih nič posebnega, vendar enakomernost in talijanski okus dajeta mestu — pa le novemu — neko prijetnost in dopadljivost, ki se ne nahaja povsod. Že nizke strešja, da se komaj opazijo, ki so zavolj večkratne hude burje z opečnimi korci krite in tù in tam z zalimi podobami okinčane, dajejo neko dopadljivost vsakemu poslopiju, da ni, kakor v nekterih mestih — ako mi je dovoljeno se poslužiti prilike — podobna možu, ki nosi večjo kapo od sebe samega. Med vsemi poslopiji celega mesta je brez dvombe naj veličastniša nova na štiri vogle zidana bolnišnica, ki leží na vzhodni strani mesta, in jo že na cesti, ki od Občine pelje, lahko razločiš, ker zmed vseh hiš zavolj posebnega obsega veličansko